ถกเถียงอย่างไร ให้เราเข้าใจกันมากกว่าเดิม

GOOD ARGUMENTS

ในเมื่อชีวิตนี้หนีความขัดแย้งไม่พ้น
เราต้องรู้จักวิธีถกเถียง ดีกว่านิ่งเฉยแล้วไม่พูดอะไรเลย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ห้องสมุดสาขาโชติเวช
201021437

สารบัญ

บทนำ 6

1 หัวข้อ 20
จะหาเรื่องมาถกเถียงอย่างไร

2 เนื้อหา 54
พูดอย่างไรให้มีน้ำหนัก

3 ข้อโต้แย้ง 84
จะเห็นต่างได้อย่างไร

4 วาทศิลป์ 114
วิธีทำให้คนคล้อยตาม

5 ความเงียบ 142
เมื่อไรที่ควรรู้ว่าต้องเงียบ

6 วิธีพูดป้องกันตัว 172
จะเอาชนะพวกบูลลี่ได้อย่างไร

7 การศึกษา 206
จะสร้างพลเมืองคุณภาพได้อย่างไร

8 ความสัมพันธ์ 228
ถกเถียงอย่างไรให้อยู่ด้วยกันได้

9 เทคโนโลยี 252
เราจะถกเถียงกันอย่างไรในอนาคต

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

บทนำ

สำหรับเพื่อการศึกษาเท่านั้น

ก่อนถึงวันเกิดอายุ 9 ขวบ ผมเริ่มเบื่อการต่อล้อต่อเถียง อาการนี้ค่อยๆ เป็นค่อยๆ ไปและกัดกร่อนผมอยู่ข้างใน ไม่ได้เกิดขึ้นฉับพลันทันที แรกๆ ผมก็พยายามทัดทาน แต่สุดท้ายลำคอผมก็ตีบตัน

กว่าผมจะเค้นคำพูดที่แสดงความไม่เห็นด้วยออกมาได้ นานเข้าผมก็เริ่มเหนื่อยที่จะพยายามและกลัวจะหลุดเผยตัวเองออกมาเวลาเถียงกับใคร ผมเริ่มจมอยู่กับความเงียบระหว่างคำพูดและเริ่มบอกตัวเองว่า "อยู่ในความเงียบนี้เถอะ ปลอดภัยและสบายดี"

จนกระทั่งเดือนกรกฎาคมปี 2003 พ่อแม่ของผมตัดสินใจย้ายจากประเทศเกาหลีใต้ไปตั้งรกรากที่ออสเตรเลีย ตอนแรกผมรู้สึกตื่นเต้นกับการตัดสินใจย้ายถิ่นฐานเพื่ออนาคตที่ดีกว่า แต่เมื่อได้มาอาศัยอยู่ที่เมืองวารุงก้า ซึ่งเป็นย่านคนรวยชานเมืองทางตอนเหนือของนครซิดนีย์ ผมถึงรู้ว่าไม่เห็นจะเข้าท่าเลย เราทิ้งเพื่อนเก่า ทิ้งอาหารการกินรสเลิศ และทิ้งคนที่พูดภาษาเดียวกันอีก 48 ล้านคน เพื่ออะไรล่ะ?

ผมรู้สึกเหมือนเป็นมนุษย์ต่างดาวที่จับพลัดจับผลูมายืนซื้อของอยู่ในห้างวูลเวิร์ธหรือออกกำลังกายในสวนสาธารณะแถวบ้านที่ไม่น่าอภิรมย์เลย พ่อแม่ผมเข้าใจเรื่องนี้ดีและรู้สึกเห็นใจ แต่ก็ยังไม่เปลี่ยนใจอยู่ดี ผมรู้สึกได้เวลาที่พวกเขาย้ำคำว่า "เปลี่ยนแปลง" แล้วผมก็ย่อมต้องรู้สึกสับสนและอึดอัดเป็นธรรมดา

พ่อแม่ของผมเป็นคู่ที่มีความแตกต่างกัน พ่อเติบโตมาในครอบครัวใหญ่หัวเก่าในเมืองชนบทอันไกลโพ้นสุดปลายด้านตะวันออก

ของคาบสมุทรเกาหลี ส่วนแม่โตมากับครอบครัวหัวก้าวหน้าในกรุงโซล พ่อไม่สนวัตถุนิยม แต่แม่กลับชอบความหรูหรา พ่อสนใจคน แต่แม่สนใจความคิด

แต่ไม่ว่าจะต่างกันอย่างไร เมื่อต้องเผชิญเรื่องเดียวกันอย่างการย้ายถิ่นฐาน พวกเขาก็มีจุดยืนเหมือนกันคือ อิสรภาพและความฝัน

ผมใช้ชีวิตช่วงแรกในนครซิดนีย์บนที่นั่งด้านหลังรถเช่าของพ่อแม่ ซึ่งขับตระเวนทำธุระไปรอบเมือง ทั้งเลือกซื้อเฟอร์นิเจอร์ ลงทะเบียนจ่ายภาษี และเช่าอพาร์ทเมนต์ จนเราเริ่มชินกับเมืองนี้ แต่ผมก็ยังห่างไกลจากความรู้สึกผูกพัน ผมถามพ่อแม่ว่าผมช่วยอะไรได้บ้าง พวกเขาตอบว่าผมมีหน้าที่เดียวเท่านั้นคือ "เรียนให้ดี เข้าใจนะ"

ชาวเมืองวารุงก้าเรียกโรงเรียนประถมของพวกเขาว่า “โรงเรียนป่า” เพราะตั้งอยู่ใกล้กับเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า จนโรงเรียนแทบจะถูกกลืนกินด้วยพืชพันธุ์นานาชนิด มีไม้เลื้อยขึ้นปกคลุมตามหน้าต่างห้องเรียน ในช่วงหน้าร้อน โรงเรียนจะเขียวชะอุ่มร่มครื้มไปหมด แต่สำหรับเช้าวันจันทร์ในเดือนสิงหาคมที่ลมพัดแรง ผมเริ่มเรียนชั้นป.3 วันแรก ใบไม้ถูกลมพัดสะท้อนแสงระยิบระยับ ขณะที่ร่มเงาไม้ปกคลุมรอบบริเวณ

ครูฮอลยืนอยู่หน้ากระดานดำห้อง 3H ในชุดกระโปรงสีฟ้าอ่อน สีหน้าอ่อนโยนจนแทบจะลบรอยกร้านทั้งหมดบนใบหน้า ครูทำท่าเรียกผมเข้าไปในห้อง เมื่อผมเดินเข้าไป ผมก็เห็นชื่อตัวเองที่ครูเขียนบนกระดานอย่างสวยงาม “โบซอ จากเกาหลีใต้” ตรงหน้าผมมีสายตาสักสามสิบคู่เห็นจะได้ พวกเขาเบิกตามองดูชื่อแสนประหลาดบนกระดานดำ

ตลอดทั้งสัปดาห์ ผมพบว่าตัวเองกลายเป็นจุดสนใจของเด็กนักเรียนทั้งชั้น และได้รู้ตอนที่เล่นกับเพื่อนว่า มุกที่เรียกเสียงหัวเราะได้ดีที่สุดคือการล้อเลียน เพื่อนร่วมชั้นของผมคนหนึ่งพูดยกย่องความสำเร็จของอารยธรรมตะวันตกอย่าง “ขนมปังนี่แจ๋วเลยว่าไหม?” ผมจึงตอบโดยใช้คำภาษาอังกฤษที่ผมนึกออกอยู่ไม่กี่คำว่า “ไม่จริง ข้าวสิแจ๋วกว่า!” เด็กคนอื่นส่ายหัว แต่ไม่อาจซ่อนความรื่นเริงบันเทิงใจที่เริ่มเห็นว่าผมไม่ยอม

ผ่านไปสักหนึ่งเดือน ผมเริ่มเป็นที่คุ้นชินของเพื่อน เช่นเดียวกับเรื่องการถกเถียงระหว่างผมกับเพื่อนที่ต่างออกไป เวลาเกิดปัญหาไม่ว่าจะตอนเล่นพละหรือทำงานกลุ่ม การพูดเล่นของผมกลับทำให้สถานการณ์แย่ลง ผมได้เรียนรู้ว่าความแปลกกับความขัดแย้งนั้นห่างกันนิดเดียว และท่าทางหรือคำพูดบางอย่างอาจทำให้เกิดการตีความผิดจนเรื่องราวบานปลายใหญ่โต

ส่วนที่เลวร้ายที่สุดของการข้ามพรมแดนทางภาษาคือ การทำความเข้าใจบทสนทนาที่กำลังเกิดขึ้น ซึ่งทั้งเร็ว รัว และมากหน้าหลายตา ยิ่งเวลาต้องเถียงกัน ยิ่งยากขึ้นไปอีก ภาษาจะเริ่มไม่เป็นภาษาและรู้สึกกดดัน ผมเริ่มนึกศัพท์ไม่ออก พูดไม่เป็นประโยค และพูดคำที่ไม่ปะติดปะต่อจนไปต่อไม่ถูก

เด็กบางคนเห็นแล้วยิ่งได้ใจ เลยแสดงความเถื่อนออกมา พวกเขาแกล้งทำหน้าทำตาประมาณว่ามีใครฟังผมเข้าใจบ้างหรือเปล่า ส่วนเด็กคนอื่นที่ไม่รู้จะช่วยอย่างไร ก็รู้สึกผิดจนต้องเดินหนีไป พูดเพียงว่า “ช่างเถอะ” ผมได้แต่เก็บความรู้สึกอัดอั้นไว้ในใจนานนับเดือน ทั้งรู้สึกอยากสู้ อยากต่อรอง และอยากขอร้อง ประดังประเดกันอยู่ข้างใน

พอถึงปี 2003 ผมก็พบว่าตัวเองไม่มีกะจิตกะใจจะต่อล้อต่อเถียงแล้ว เพราะไม่มีประเด็นหรือหลักการใดที่มีค่าพอให้ลุกขึ้นมาแสดงความไม่เห็นด้วย และถ้าผมพยายามดื้อดึง ผมจะเริ่มรู้สึกผิดปกติไปหมดทั้งตัว ตั้งแต่ลำคอ ไปถึงท้องและขา

ผมเริ่มเรียนรู้ที่จะแสร้งยิ้มกลบเกลื่อน เวลาเรียน ผมจะสงบเสงี่ยม เวลาเล่น ผมจะแกล้งแพ้ ภาษาของผมอาจจะดีขึ้น แต่ผมกลับเหลือคำให้เลือกใช้แค่ "ใช่" และ "ได้เลย" ช่วงแรกที่ผมทำแบบนั้น ผมเลือกจำแต่เรื่องที่ผมอยากเถียงแต่ไม่เถียง เพื่อที่ว่าวันหนึ่งผมอาจจะอยากรื้อฟื้นความทรงจำนั้น แต่ไม่นาน ความทรงจำเหล่านั้นก็หายไปด้วย

พอขึ้นชั้นป.5 ในปี 2005 ผมเริ่มรู้วิธีใช้ประโยชน์จากการไม่ทะเลาะถกเถียงกับใคร สมุดพกเขียนว่าผมเป็นนักเรียนที่ดูสดใสร่าเริงและอยู่ในกฎระเบียบ ส่วนเพื่อนก็มองว่าผมเป็นนักประสาน ผมช่วยให้วงสนทนาลื่นไหลไปสู่ข้อสรุป พ่อแม่ของผมถึงกับส่งข่าวกลับไปหาครอบครัวที่เกาหลีว่า "ผมปรับตัวได้ดีเยี่ยม"

ก็จริงอยู่หรอก แม้ผมจะเคยอับอายที่ถกเถียงไม่เก่ง มาตอนนี้ผมรู้สึกอายที่ตอนนั้นเลือกเถียงอย่างเอาเป็นเอาตาย โดยไม่เกิดประโยชน์อะไรเลย ผมรู้สึกว่าผมได้พบหนทางเอาตัวรอดจากวัยเด็กแล้ว

จนกระทั่งบ่ายวันหนึ่งในเดือนมีนาคมปี 2005 ซึ่งเป็นฤดูใบไม้ผลิ มีบางอย่างเกิดขึ้นและทำให้วิถีชีวิตเกือบสองปีของผมต้องชะงักลง

• • •

ขณะเดินเข้าไปในหอประชุมหลังพักเที่ยง ผมหงุดหงิดที่ผมทำเหมือนทรยศตัวเอง เหตุจาก 3 วันก่อน ครูไรท์ ซึ่งเป็นครูป.5 ของผม ขออาสาสมัครทำกิจกรรมใหม่ที่โรงเรียน "การโต้วาทีเป็นการถกเถียงแบบมีกฎกติการะหว่างสองทีมที่ต้องแข่งกันเพื่อเอาชนะใจผู้ฟัง นี่เป็นสงครามแห่งการชิงไหวชิงพริบ!"

นักเรียนแทบทุกคนปฏิเสธที่จะเข้าร่วม แต่ผมกลับพยักหน้ารับทันทีที่ถูกครูเรียกชื่อก่อนออกจากห้องเรียน ผมอยากเลี่ยงการทะเลาะไร้สาระ จึงเลือกไปโต้วาที

กฎนั้นง่ายมาก จะมีคนกลางเลือกหัวข้อ ซึ่งหัวข้อตอนนั้นคือ "เราควรยกเลิกสวนสัตว์ทั้งหมด" แล้วกำหนดให้แต่ละทีมที่มี 3 คน แบ่งเป็นฝ่ายที่เห็นด้วยและฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย ผู้โต้วาทีคนแรกจะเป็นคนเปิดประเด็น แล้วสลับกันโต้ไปมาระหว่างกัน จนครบทุกคนตามเวลาที่กำหนดคนละ 4 นาที

เมื่อจบแต่ละรอบ ผู้ตัดสินจากทีมที่สามที่มีประสบการณ์ในการโต้วาที จะเลือกว่าทีมใดเป็นผู้ชนะ พวกเขาจะพิจารณาจาก 3 ปัจจัยด้วยกัน หนึ่งคือการพูด สองคือเนื้อหาสาระ สามคือวิธีหรือกลยุทธ์เบื้องหลังเนื้อหาการโต้วาที แต่การตัดสินที่แท้จริงขึ้นอยู่กับประการเดียวเท่านั้น พวกเขาเชื่อฝ่ายไหนกันแน่?

คืนก่อนหน้าผมนอนไม่ค่อยหลับ ปกติแล้วในการโต้วาที แต่ละทีมจะมีเวลาเตรียมตัวค่อนข้างจำกัด ประมาณ 15 นาทีถึง 1 ชั่วโมง แต่พวกเรามีเวลาเตรียมตัวกันหลายวัน ซึ่งช่วยผมได้เยอะ เพราะเรื่องถกเถียงอื่นๆ ในชีวิตประจำวันจะต้องพูดทันที ตอนเถียงเรื่องพวกนี้ผมได้แต่หวังว่าจะสามารถหยุดเวลาได้สักครู่หนึ่ง เพื่อเรียบเรียงความคิด

และคำพูด แต่คราวนี้ผมได้รับเลือกให้โต้วาทีเป็นคนแรก ซึ่งผมได้เตรียมตัวล่วงหน้ามาอย่างดี ทั้งค้นข้อมูลและเตรียมสิ่งที่จะพูดจนดึกดื่นค่อนคืน

หอประชุมถูกตกแต่งอย่างง่ายๆ บนเวทีที่ไม่สูงนัก มีโต๊ะ 2 ตัว แต่ละตัวมีเก้าอี้ 3 ตัวตั้งอยู่ มองลงไปเห็นเด็กนักเรียนร่วม 60 คนนั่งเรียงต่อกันเป็นแถว ผมเดินหลบสายตาคนดูอยู่ข้างหลังเพื่อนร่วมทีม อิซาเบลล่าเป็นคนที่มีท่วงท่าสง่างาม ส่วนทิมดูตื่นเต้นจนผิดสังเกต เขาเดินขาขวิดไปจนถึงโต๊ะ ตอนนั้นเสียงฝนตกกระหน่ำใส่หลังคาราวกับเสียงรัวกลอง

ทีมคู่แข่งของเรามาจากชั้นป.5 เหมือนกัน แต่อยู่คนละห้อง พวกเขานั่งประจำที่เรียบร้อย พอพวกเราเดินขึ้นเวที พวกเขาก็มองเราด้วยสายตาเยาะหยัน จากนั้นเด็กผู้หญิงสองคนในทีมก็หันกลับไปคุยกันตามเดิมและโบกไม้โบกมือให้เพื่อนที่มาดู แต่อาร์เธอร์ สมาชิกคนที่สามในทีมที่เป็นนักเรียนดีเด่น สวมแว่นตากรอบเหล็กจ้องมาทางพวกเราตลอดเวลา

ผมเคยมีปัญหากับอาร์เธอร์ตอนเล่นกันในสนามโรงเรียน เขามักอวดฉลาดเพื่อแสดงความเหนือชั้นกว่าในทุกเรื่องตั้งแต่ความรู้เรื่องต้นไม้ไปจนถึงสงครามโลกครั้งที่ 2 และมักทิ้งให้คู่สนทนาเถียงไม่ออก เพราะเขารัวใส่ไม่ยั้ง แถมยังชอบขัดจังหวะด้วย

แต่บนเวทีที่พวกเรายู่นี้มีข้อจำกัดของเวลาและกติกาเดียวกัน อาร์เธอร์ดูจะไร้พิษสงลงไปไม่น้อย เมื่อก่อนผมสังเกตเห็นแต่คิ้วโก่งและรองเท้าขัดมันแวววาวของเขาเท่านั้น แต่ตอนนี้ผมแอบเห็นรอยเปื้อนเล็กๆ บนเสื้อและไฝที่แก้มขวาด้วย

ครูไรท์ที่รวบผมตึงไปข้างหลัง เดินออกไปกลางเวทีและกล่าวเปิดการโต้วาทีด้วยน้ำเสียงดังก้อง “สวัสดีตอนบ่ายและขอต้อนรับทุกคน! พวกเธอกำลังจะได้ดูการโต้วาที และในการโต้วาที เมื่อผู้โต้วาทีกำลังพูด ทุกคนต้องเงียบฟัง” เธอยกนิ้วขึ้นแตะริมฝีปากเป็นสัญลักษณ์ก่อนจะทำเสียง “ชู่ชชชชช” นานเกือบครึ่งนาที

จากนั้นครูก็ใช้มืออีกข้างหยิบสมุดจดขึ้นมาแล้วพูดว่า “ทุกคนหมุนสมุดด้านข้างแล้วตีตาราง 6 ช่อง หนึ่งช่องสำหรับหนึ่งผู้โต้วาที ครูอยากให้ทุกคนจดทุกคะแนนที่ให้ผู้โต้วาทีแต่ละคน กฎมีอยู่ว่า ทุกประเด็นที่ถูกหยิบยกขึ้นมาต้องได้คะแนน จะมากจะน้อยแล้วแต่ประเด็น”

ทุกคนรีบทำตามที่ครูไรท์บอก เด็กบางคนถึงขนาดใช้ไม้บรรทัดตีเส้นอย่างสวยงาม ขณะที่บางคนใช้มือลากเส้นเอา

“เมื่อจบรอบ เราจะต้องตัดสินหาผู้ชนะ โดยไม่ดูว่าอยู่ข้างไหนหรือใครเป็นคนโต้ แต่เราจะวัดจากเนื้อหาของการโต้วาทีล้วนๆ ใครมีคำถามอะไรไหม?”

เสียงต่อมาที่ผมได้ยินคือ หัวข้อ “เราควรยกเลิกสวนสัตว์ทั้งหมด” ตามด้วยชื่อผม ความสนใจของคนทั้งห้องเบนมาที่ผมจนผมรู้สึกได้ มีเสียงปรบมือพอเป็นพิธี ผมรวบรวมบัตรคำพูดที่เตรียมมาและก้าวออกไปกลางเวที

สิ่งที่ผมเห็นจากขอบเวทีลงไปเบื้องล่างเป็นอะไรที่ผมไม่เคยเห็นมาก่อน สายตาทุกคู่จ้องมาที่ผม ทุกคนกะพริบตาปริบๆ ปากอ้าค้างอยู่ในความเงียบงัน ครูชั้นป.6 ซึ่งเป็นผู้ตัดสิน จรดปากกาลงบนสมุดเตรียมจดประเด็นที่ผมพูด

นี่คือครั้งแรกนับตั้งแต่ที่ผมย้ายมาออสเตรเลียแล้วผมรู้สึกว่าอาจมีคนฟังผม ผมใช้เวลาตลอดหลายปีมานี้หลีกเลี่ยงความขัดแย้งหรือที่จริงผมพลาดไปที่ไม่ได้รนหาที่?

17 ปีหลังจากเหตุการณ์วันนั้น ผมพบว่าตัวเองยังคงวิ่งเข้าหาความขัดแย้งที่ใช้เหตุผล ตลอดเส้นทาง ผมวิ่งผ่านหลายระยะสำคัญ แต่ยังไม่ถึงเส้นชัยสักที ผมได้เป็นแชมป์โลกโต้วาที 2 สมัย ผมฝึกสอนทีมโต้วาทีที่ประสบความสำเร็จที่สุดในโลก 2 ทีมด้วยกันคือ ทีมโต้วาทีแห่งโรงเรียนออสเตรเลียและชุมนุมโต้วาทีแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ผมย้ายที่อยู่มาแล้วทั่วโลก ทั้งจากเกาหลีใต้ไปออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา จีน และทุกที่ที่ผมไป ผมยังคงมองหาวิธีแสดงความขัดแย้งที่ดีขึ้น

ในหนังสือเล่มนี้ ผมจะพูดถึงการโต้วาที 2 แบบที่เป็นบทสรุปสะท้อนเรื่องราวชีวิตช่วงสั้นๆ ของผม

แบบแรกเป็นการโต้วาทีในการแข่งขันอย่างเป็นทางการ ซึ่งแต่ละฝ่ายจะพูดถึงหัวข้อที่ได้รับมอบหมายต่อหน้าผู้ตัดสินที่เป็นกลาง การแข่งขันแบบนี้สามารถย้อนกลับไปได้ถึงการสอนวาทศิลป์ในสมัยกรีกโบราณ ไปจนถึงพุทธศาสนาช่วงต้น มันยังมีวิวัฒนาการที่เกี่ยวพันกับการพัฒนาประชาธิปไตยแบบรัฐสภา

ทุกวันนี้การแข่งขันโต้วาทีเป็นที่นิยมมากในโรงเรียนและมหาวิทยาลัยทั่วโลก มีบุคคลสำคัญระดับอดีตประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี ผู้พิพากษาศาลฎีกา ผู้นำธุรกิจ นักข่าวมือรางวัล ศิลปินที่มีชื่อเสียง และผู้นำชุมชนจำนวนไม่น้อยเคยผ่านการแข่งขันมาแล้ว นี่เป็นกิจกรรมที่เข้าร่วมได้ง่ายมาก แต่จะฝึกให้เก่งยาก

อีกรูปแบบหนึ่งก็คือ การทะเลาะถกเถียงกันอย่างที่เราเห็นใน

สามารถยืมและติดตามหนังสือใหม่ได้ที่ ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ Walai Autolib

https://lib.rmutp.ac.th/bibitem?bibid=b00109758

ถกเถียงอย่างไร ให้เราเข้าใจกันมากกว่าเดิม = Good arguments / Bo Seo ; ชญานันท์ พูนพานิช, แปล.
ซอ, โบ.

Subject	การสื่อสารระหว่างบุคคล. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล. อภิปราย.

Details

Added Author	Seo, Bo. ชญานันท์ พูนพานิช, ผู้แปล.
Detail	274 หน้า ; 21 ซม
ISBN	9786168109458

1 6 0 MARC Export

" สำหรับเพื่อการศึกษาและอ้างอิงเท่านั้น "